

Nyhedsoversigt fra Danske Lærerorganisationer International

2024-07 (Oktober 2024)

BUPL

DM

Kære læser,

I dette nyhedsbrev stiller vi skarpt på OECD-rapporten Education at a Glance 2024, der fokuserer på lærermangel og lige ret til uddannelse. Vi sætter Dansk Arbejdsgiverforenings rapport om AI's effektivisering af det offentlige til diskussion og kigger på Nordisk Ministerråds lancering af trepartsdialogen.

Derudover ser vi nærmere på Europa-Parlamentets uddannelsesudvalg og deres uddannelsespolitiske prioriteringer frem imod en ny valgperiode og det nuværende ungarske formandskab, der på et møde i september diskuterede fremtiden for det europæiske uddannelsesområde.

God læselyst!

Danske Lærerorganisationer International

Danske Lærerorganisationer International
Danish Teacher Trade Unions
Syndicats d'Enseignants Danois

Oversigt over nyheder i denne nyhedsoversigt

Oversigt over nyheder i denne nyhedsoversigt.....	2
Events Oktober.....	2
Publikationer.....	2
Politik.....	2
Education at a Glance 2024: Fokus på ulighed og lærermangel.....	3
Nordisk Ministerråd lancerer trepartsdialog.....	4
Ungarn vært for stormøde om videregående uddannelse og Europæisk uddannelsesidentitet	4
DA-rapport om kunstig intelligens slår tvivl om EU-regulering.....	5
Diskussion i CULT om EU's fremtidige uddannelsessystem.....	5
Summit of the Future 2024	5

Events oktober

16. oktober kl. 13:00	OECD: User-centred AI education tools and resources: co-creation models Konferencen afholdes i København og kan tilmeldes her .
17-18. oktober	OECD: <i>Creativity in Education Summit 2024</i> Eventet foregår i Paris, og er udsolgt.
24-25 oktober	Europarådet: <i>Webinar. Working Conference on Regulation the use of AI systems in education.</i> Tilmelding til webinarret kan ske her .

Publikationer

- DLI:** [DLI Notat: Nederlandene og Google Workspace for Education - databeskyttelse](#)
- European Schoolnet:** [Screen time and digitalisation](#)
- Eurochild:** [2024 European Spring Package: An Underutilised opportunity to strengthen EU's Future through the Protection and Advancement of Children's Rights](#)
- UNESCO:** [2024 Technology in education: A tool on our terms! | Global Education Monitoring Report](#)
- ETUI:** [Exposing generative AI](#)
- OECD:** [Fewer books and more educational software](#)
- OECD:** [Curriculum Flexibility and Autonomy](#)

Politik

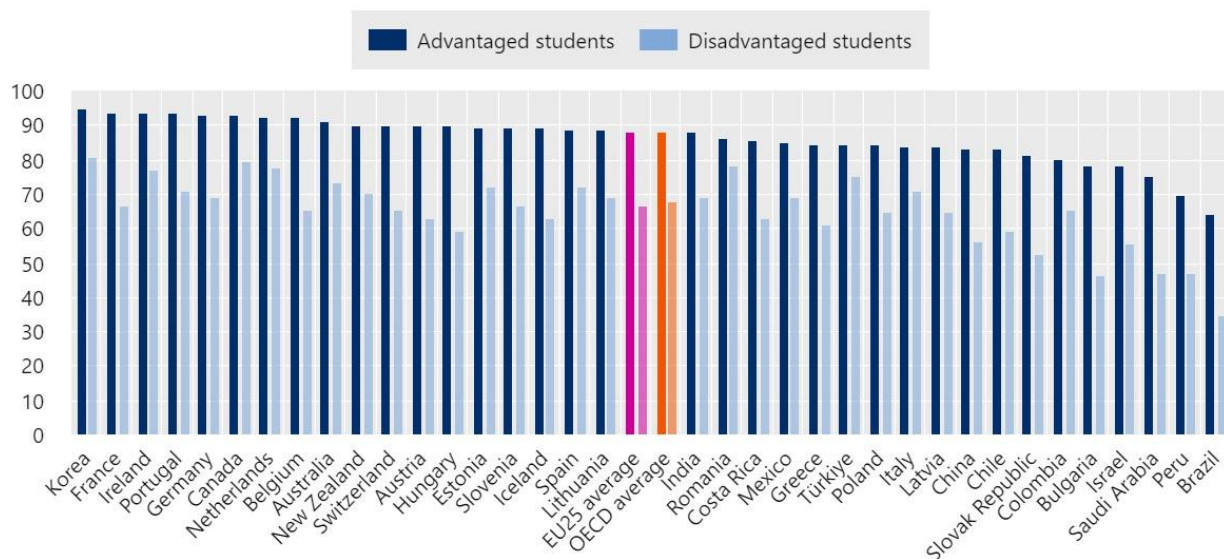
Education at a Glance 2024: Fokus på ulighed og lærermangel

OECD offentliggjorde 10. september 2024 deres årlige rapport [Education at a Glance](#). Rapporten giver et indblik i forskellige aspekter af uddannelse på et globalt plan med fokus på statistik, der benyttes komparativt.

Rapporten arbejder hvert år på baggrund af et tema, der i år vedrører [equity](#) ('lige muligheder' i uddannelse). Dette tema baseres på [OECD-erklæringen fra 2022](#) omhandlende uddannelsens rolle i forebyggelsen af demokrati og lighed.

Derudover fastslår OECD at rapporten er udarbejdet med udgangspunkt i [UNESCO's verdensmål](#) om kvalitetsuddannelse til alle.

Rapporten viser at uligheden i uddannelsessystemet allerede starter i daginstitutionerne og førskoleinstitutioner, ([ECEC](#)), på tværs af OECD-landene. Kun 32 % af børn fra lavindkomsthusholdninger benytter sig af dagtilbud, mod 50 % fra højindkomsthusholdninger. [Rapporten fremhæver](#) behovet for øget fokus på socioøkonomisk udsatte områder, flere

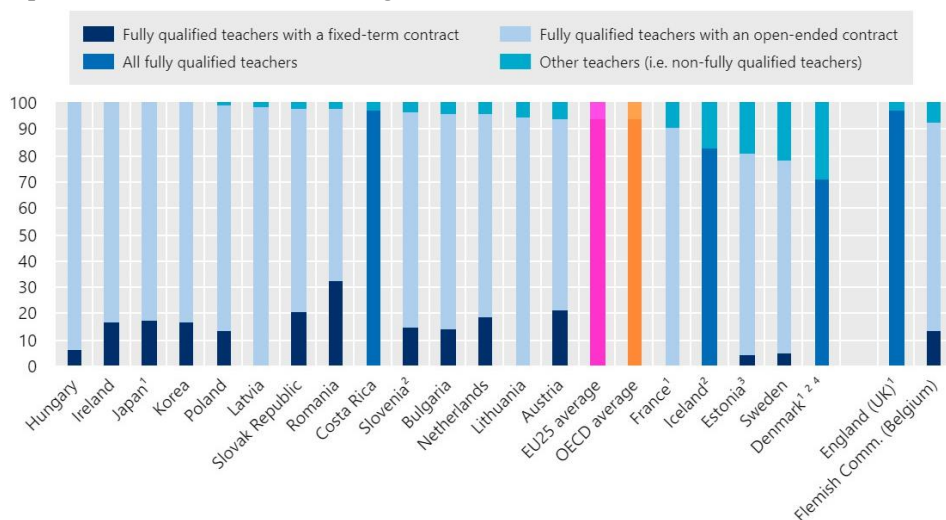

midler til institutioner samt højere offentlige ydelser til udsatte familier for at bekæmpe uligheden i adgangen til uddannelse tidligt. [Rapportens fokus på ulighed i uddannelse](#) og hvordan ulighed påvirker elevers mulighed for at lære, ses i [PISA-testen](#) hvor socioøkonomiske udfordrede elevers viden om klimaforandringer måles op mod mindre socioøkonomisk udsatte elever.

[OECD konkluderer](#), at lærermangel kan have direkte indflydelse på ulighed. [Data](#) viser, at lærermangel er stigende, og hele 18 ud af de 21 udspurgte lande, med undtagelse af Korea, Tyrkiet og Grækenland, rapporterer problemer med lærermangel. I gennemsnit er procentdelen af rektorer, der rapporterer, at lærermangel hæmmer undervisningen steget fra 26 % i 2018 til 47 % i 2022 ifølge [rapportens kapitel D5](#).

Danmark

Ifølge Education at a Glance's [country note](#), er lærermanglen i Danmark især koncentreret i indskolingen og på mellemtrinnet. [Danmark placerer sig højt](#), når det drejer sig om, hvor mange fag der er påvirket af lærermangel, især i udskolingen. Her er Danmark placeret i en gruppe, hvor lærermangel er aktuelt på tværs af samtlige af folkeskolens fag. I OECD-landene forlader en betydelig procentdel deres lærergerning årligt. Med et gennemsnit på 7 % af lærere der stopper, ligger nogle lande under 5 %, mens lande som [Danmark ligger over 8%](#). Dette spiller ind på Danmarks høje placering i statistikken over antallet af ikke-kvalificerede lærere i folkeskolen. Her er OECD-gennemsnittet på omkring 6 % af undervisere, der eksempelvis er vikarer eller ikke færdiguddannede. [I Danmark er dette tal 29%](#), hvilket betyder, at Danmark har den

højeste andel af ikke-kvalificerede undervisere, og kan ses i figuren herunder. [Tallene skal dog læses med forbehold](#), da de andre lande i undersøgelsen primært dækker udskolingen, mens tallene for Danmark inkluderer lærere i grundskolen, herunder også løse vikarer.

Nordisk Ministerråd lancerer trepartsdialog

På OECD's [Local Development Forum 2024](#), med Nordisk Ministerråd som medarrangør, blev der sat fokus på at imødekomme fremtidens behov for kvalificeret arbejdskraft gennem et øget fokus på uddannelse og et fleksibelt arbejdsmarked. Ifølge Nordisk Ministerråds generalsekretær, Karen Ellemann, kræver den grønne og digitale omstilling nye kompetencer, hvilket vil blive igangsat med lanceringen af trepartsdialogen:

☞☞ Derfor tager Nordisk Ministerråd nu initiativ til at fremme en nordisk trepartsdialog med det mål at mindske kompetencegabet. Vi vil samle arbejdsgivere, arbejdstagere og repræsentanter fra uddannelsessektoren fra hele Norden.

Karen Ellemanns [udtalelse](#) 24. september 2024 i Malmö, var også en opfordring til de andre nordiske lande om, at udviklingen skal begynde i takt med et stærkere nordisk samarbejde. Temaet for OECD's Local Development Forum 2024 var [Building Bridges, Shaping Tomorrow](#), et tema, der blev fulgt op med et fokus på arbejdsmarkedsmobilitet på tværs af regioner og en understregning af, at uddannelse er en livslang proces. Ifølge Nordisk Ministerråd vil denne nye dialog give anledning til at arbejdstagere nemmere vil kunne skifte til nye roller, når markedet ændrer sig.

Nordisk Ministerråd formulerede kort før lanceringen af trepartsdialogen en [fælles nordisk fremtid med kunstig intelligens](#). Denne fælles vision skal omdanne Nordens godt 35 millioner indbyggere til at blive førende inden for den digitale omstilling og

Ungarn vært for stormøde om videregående uddannelse og Europæisk uddannelsesidentitet

I forbindelse med Ungarns formandskab for EU-Rådet blev der den 16.-17. september 2024 afholdt et uformelt møde for ministre, forskere og eksperter inden for [videregående uddannelse og forskning](#) i Budapest. Fokus var på Europas fremtid inden for videregående uddannelse, [forskning og innovation](#). [Formålet](#) med mødet var at diskutere en lang række emner såsom styrkelse af europæisk konkurrenceevne gennem forskning og innovation, hvordan videnskabelig forskningsfrihed i EU kan bidrage til EU's konkurrenceevne og hvordan EU's videregående uddannelsessektor kan forblive konkurrencedygtig. Derudover blev konceptet ['European Degree'](#) diskuteret. DLI-kontoret har tidligere lavet en oversigt over hvilke direktiver der ville blive behandlet i 2024, herunder [European Degree](#), oversigten kan findes [her](#).

Målet med en [European Degree](#) er bl.a. at sikre automatisk anerkendelse af studerendes eksamensbeviser og uddannelse i hele EU og fremme [europæisk sammenhængskraft](#).

Den potentielle fordel ved a European Degree blev på første dag af mødet drøftet af delegationslandene. Derudover blev emner som forskelle i nationale uddannelsesniveauer, finansieringsdilemmaer og forskelle i anerkendelse af uddannelseskvalifikationer diskuteret.

gøre Norden til den førende region i anvendelsen af AI-teknologi – dette mål er blandt andet for at styrke og værne om de nordiske demokratiske institutioner. Dette understøtter pointer fra FN's rapport [Recommendations and summary of deliberations of the United Nations Secretary-General's High-Level Panel on the Teaching Profession](#), der advokerer for, at en transformation af uddannelsessystemet kræver en transformation af lærerprofessionen. Rapportens punkt nr. 33 omhandler netop, at lærere skal uddannes til at forberede eleverne til at blive aktive og ansvarlige globale borgere, der fremmer menneskerettigheder og demokrati.

Dag to var dedikeret til forskning og innovation og hvordan man i det hele taget kan styrke Europas konkurrenceevne. Her understregede hovedtaleren, Nobelprismodtageren professor Ferenc Krausz, vigtigheden af fri forskning, hvilket understøttede den [fælles vision om et førende EU indenfor forskning og uddannelse](#).

For yderligere indsigt i mødet klik [her](#).

DA-rapport om kunstig intelligens slår tvivl om EU-regulering

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) har fået Boston Consulting Group (BCG) til at analysere, hvordan kunstig intelligens kan medvirke til at effektivisere den offentlige sektor i Danmark. Her anslås det at GenAI-løsninger kan være med til at frigive tid og øge kvaliteten i hele uddannelsessektoren. Det anslås at der kan opnås en produktionsgevinst på 104 milliarder kr. Mere specifikt ser de muligheder for at:

Pædagoger i daginstitutioner kan fx benytte GenAI-teknologi til dokumentation af trivsel og til udvikling af læringsforløb mv. Lærere på folkeskoler og på ungdomsuddannelser kan fx anvende GenAI-teknologi i forbindelse med forberedelse til undervisning og evaluering og undervisere på de videregående uddannelser kan derudover bruge det i forbindelse med bl.a. informationssøgning og analysearbejde i forskning.

BCG anslår i rapporten at GenAI samlet kan frigive ca. 27.000-32.000 årsværk inden for børn, undervisning og uddannelse. Akademikerbladet har forsøgt at få tallene bag disse udregninger af BCG, men de har meddelt at de ["desværre har for meget på deres bord lige nu"](#), Akademikerbladet har herefter bedt Per Nikolaj Bukh professor i økonomistyring ved Aalborg Universitet, om at vurdere hvordan BCG er kommet frem til de meget høje tal, Per Nikolaj Bukh udtaler at *"noget hænger ikke sammen"*. BCG er samme firma som i 2005 vurderede, at man kunne undvære 2.313 årsværk med fusionen af skattevæsenet.

BCG har ikke kun udregnet produktivitetens gevinsten for Danmark, men har i en [oversigt](#) fra november 2023 lavet et overslag for størstedelen af OECD-landene. BCG er ikke de eneste der har forsøgt at estimere, hvilke muligheder der er for brugen af AI i uddannelse. I 2022 udkom artiklen [The Promises and Challenges of Artificial Intelligence for Teachers: a Systematic Review of Research](#), hvor der følges op på mulighederne (table 3) og udfordringerne (table 4) med AI i uddannelse. Europa-Kommissionen udgav ligeledes [Scenarios for the future of school education in the EU](#), hvor punkt 3.5.1 behandler den delvise erstatning af undervisere med AI. Europa-Kommissionen har tidligere udgivet etiske anbefalinger ift. [brugen af AI i undervisningen](#). Debatten blev også løftet til EU-uddannelsesrådsmødet tilbage i maj, DLI-kontoret har beskrevet mødet yderligere i denne [note](#).

I EU-kontekst er det interessant at DA i deres [12-siders anbefalinger](#) af BCG's [72-siders rapport](#) fremhæver "Eksempler på overforsigtig fortolkning af EU-regler", når man læser videre fremgår det at det er Datatilsynet og Digitaliseringsstyrelsen der helt konkret blot følger de fastsatte regler og den politisk fastlagte fortolkning af disse. Sprogbrugen minder om CEPOS' analyse fra 2023 ["EU lovgivning bliver overimplementeret i dansk lovgivning"](#), hvor de fortolkede nationalt fastlagte regler, der gik længerede end EU-lovgivning som værende lig en overimplementering. En mere passende, men knap så fængende, overskrift i DA-uddraget havde været "Eksempler på fortolkning af EU-regler". Hvis man vil læse mere om rapporten henviser DLI-kontoret til Per Størup Lauridsen indlæg på Viden.ai: [DA med overdrevne løfter om generativ AI i uddannelse](#).

Hvis man vil være opdateret på international lovgivning og retningslinjer, så har DLI-kontoret udarbejdet et notat der kan findes [her](#). I det henvises der til opfordringen fra Europarådets undervisningsministre bl.a. til at der udvikles en sektorspecifik regulering på uddannelsesområdet.

Europa-Parlamentets uddannelsesudvalg (CULT) havde 3. oktober en diskussion om, hvilke områder der skal behandles i valgperioden 2024-2027. Diskussionen blev taget på baggrund af resultaterne af et [studie](#) de selv tidligere havde anmodet om. Heri bliver der bl.a. lagt vægt på den kontinentale lærermangel, herunder udfordringer med at tiltrække nye lærere og problemet med den nuværende aldrende lærerstyrke. Den europæiske lærerorganisation ETUCE har i flere år påpeget disse udfordringer og har i den forbindelse lavet kampagnen [Make teaching attractive!](#) Europa-Kommissionen var også til stede til debatten [debatten](#), de loftede sløret for hvad de havde af kommende initiativer, det meste blev allerede præsenteret med Ursula von der Leyens arbejdsprogram, der blev gennemgået i sidste [DLL-nyhedsbrev](#), dog blev der også introduceret tanker om initiativer målrettet lærermanglen og styrkelse af lærerprofessionen.

”Fremtiden” var hovedtemaet til FN’s generalforsamling, der blev afholdt d. 20.-23. september. I forbindelse med generalforsamlingen blev der afholdt et hav af events, ligesom der blev indgået nye og bekræftet eksisterende alliancer. Humanitær støtte til uddannelse er, ifølge Education Cannot Wait (ECW), faldet med 3 % det sidste år, de har derfor, i samarbejde med LEGO Fonden deres største donor, arbejdet for at denne trend skal vendes. ECW vil arbejde med nye innovative tilgange til at opnå yderligere fondsstøtte i fremtiden. Der kan læses mere om initiativet [her](#). Global Partnership for Education (GPE) problematiserer ligesom ECW den faldende humanitære støtte til uddannelse, derudover [kritiserer](#) deres CEO Laura Frigenti den, i hendes øjne, uambitiøse [Pact for the Future](#). Frigenti står ikke alene med kritikken, [The Education and Academia Stakeholder Group \(EASG\)](#) [kritiserer](#) ligeledes Pact for the Future for at overse uddannelses afgørende rolle i at skabe en bæredygtig fremtid, et af kritikpunkterne er at videregående uddannelse ikke bliver nævnt eksplicit i pagten. Dertil understreger EASG, at inddragelse af lærere og undervisere er essentielt for at skabe uddannelser der er med til at understøtte en bæredygtig fremtid. Innovation og forskning bliver nævnt som bærende elementer i pagten, mens investering i de højere uddannelsesinstanser er udeladt. Pagten formår dermed ikke at anerkende universiteternes rolle som rammesætter for innovation og forskning.